

(/)

🏠 (/) > Sundhed, sygdom (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Miraklet på Blegdammen

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/gamlesagen>)

Miraklet på Blegdammen

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1628

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/miraklet-paa-blegdammen>) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på <http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/miraklet-paa-blegdammen>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/miraklet-paa-blegdammen>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/miraklet-paa-blegdammen>) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/miraklet-paa-blegdammen>) **in**

Henriette Bendix & Preben Lund

Miraklet på Blegdammen – polioepidemien i 1952

Frydenlund. 176 sider, ill., 299 kr.

Af Poul Ulrich Jensen

I august 1952 blev den treårige Dan i ambulance kørt til Blegdamshospitalet i København. Han var pludselig blevet lam i benene, og en tilkaldt læge var ikke i tvivl om diagnosen. Det var den frygtede poliomyelitis, børnelammelsen, der havde slået til. Hospitalet var i alarmberedskab, og det strømmede ind med patienter, hovedsageligt mindre børn, hvoraf de hårdest angrebne kæmpede for at få vejret med lammede brystmuskler. Den verdensomspændende polioepidemi, der hærgede Danmark i 1952-53, ramte 7.268 mennesker, og mere end 300 døde, medens over 2.500 fik varige mén. Det dramatiske forløb og en dristig lægelig indsats, der reddede mange liv, er fremragende beskrevet af journalisterne Henriette Bendix og Preben Lund i bogen om miraklet på Blegdammen.

Den store polioepidemi, der brød ud i sensommeren 1952, var ikke danskernes første oplevelse af sygdommen. Den havde tidligere med jævne mellemrum ramt især børn og unge voksne, men angrebene havde været sporadiske, så der var ikke hidtil etableret et koordineret beredskab fra sundhedsmyndighedernes side. Den alvorligste komplikation var de livstruende

vejtrækningsproblemer, men Blegdamshospitalet rådede kun over nogle få bedagede respiratorer. Det blev en ung anæstesi-læge, Bjørn Ibsen, der med en enkel men særdeles effektiv behandling fik vendt dødeligheden på grund af åndedrætslammelser fra 80 til 20 procent. Ved et operativt indgreb i halsen, en trakeotomi, blev der skabt adgang til luftrøret, og gennem et gummirør forbundet med en iltbeholder og en slags ballon kunne der blæses luft ned i lungerne.

Det var dog en løsning, der kun holdt patienten i live, hvis en hjælper trykkede på ballonen omkring 20 gange i minuttet, og det blev en opgave for læge- og tandlægestuderende, der sad ved sygesengen på skift, så der var bemanning døgnet rundt. Den manuelle form for respirator, som Blegdamshospitalets næsten enevældige overlæge H.C.A. Lassen i en senere beretning om epidemiens forløb betegnede som alle andre metoder overlegen, reddede mange fra at dø i polioens akutte fase, men den kunne ikke skåne dem for de alvorlige tab af førlighed, der fulgte med sygdommen. Efter den livstruende krise ventede for de fleste et forløb med komplicerede operationer og behandlinger samt en tilværelse med mange begrænsninger. De historier bliver i bogen fortalt af personer, der oplevede det på egen krop, patienterne og deres pårørende, for hvem omkostningerne var store, men hvor udfordringerne også blev mødt med en stålsat vilje til trods alt at få et godt liv.

Det er stærke beretninger om børn, der pludselig befandt sig i en skræmmende ny verden af hvide kitler og hospitalssenge, med lammelser, der kun langsomt begyndte at fortage sig, og med meget lidt kontakt til forældre, der sjældent måtte besøge dem. Datidens sundhedsvæsen fokuserede på de fysiske skader, medens den psykiske belastning ikke blev levnet megen opmærksomhed. Men de mange livshistorier, der oprulles, har en ting til fælles. Trods vekslende grader af handicap er facit næsten 70 år efter, at polioen ramte, at det har været et aktivt og godt liv, ofte med en højere uddannelse og meningsfuldt arbejde. Det var også opfattelsen, at den varige skade efter poliollammelse var stabil og ikke kunne forværres, men det viste sig desværre, at der mange år senere kunne dukke nye muskelsvækkelser og funktionstab op. Dette postpoliosyndrom satte i mange tilfælde et for tidligt punktum for et ellers velfungerende arbejdsliv.

Som det i dag er tilfældet under den igangværende COVID-19 pandemi, blev der arbejdet intensivt for at udvikle en vaccine mod polio, og den blev i 1955 introduceret af den amerikanske læge og virolog Jonas Salk. I Danmark var Statens Serum Institut hurtigt ude og fik samme år produceret poliovaccine nok til, at 430.000 børn kunne sikres mod den frygtede sygdom. Truslen om en ny pandemi var afværget, og i takt med at polioen forsvandt, fik den meget begrænset opmærksomhed. I dag er den

store danske epidemi i 1950'erne næsten glemt, men som en af dens ofre slår fast, ville det være dejligt, hvis der også i nutiden var fokus på polio og de polioramte. For selv om de fleste har klaret sig rigtig godt, oplever de, at mange hjælpeordninger falder væk, når man bliver pensionist.

Bogen om miraklet på Blegdammen beskriver en pandemi, der ramte et samfund, der var meget anderledes end dagens Danmark, men den er alligevel på mange måder aktuel. En virus med uigennemskuelig smittespredning ramte befolkningen, og sundhedsvæsenet stod med en udfordring, man ikke var forberedt på og uden effektive behandlingsmuligheder. Historien om polioepidemien i 1952 rummer både et ret enestående kapitel i dansk medicinhistorie og stærke personlige beretninger fra nogle af de ofre, der fik tilværelsen ændret radikalt. De mange fotos understøtter teksten på bedste vis, og bogen kan varmt anbefales.

[Historie-online.dk, den 16. december 2020]

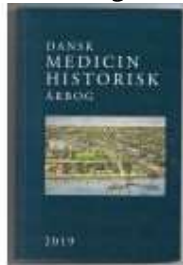
← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/gamlesagen>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

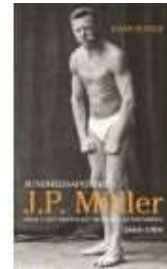

▶ **UNDER SOLGUDENS
GLØDENDE SCEPTER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/under-solgudens-gloedende-scepter>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/sundhed-sygdom/dansk-medicinhistorisk-aarbog-2019>)

▶ **DANSK MEDICINHISTORISK
ÅRBOG 2019**

▶ **SUNDHEDSAPOSTLEN J.P.
MÜLLER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/sundhedsapostlen-jp-mueller>)
